

Les diòcesis tenen una independència absoluta

Els comptes de l'església

¿Quins són els comptes de l'església? Més enllà de polèmiques amb l'estat, les xifres que hem pogut conèixer sorprenen, perquè són relativament petites, també resulta sorprenent la total autonomia de cada diòcesi (bisbat) en un àmbit que s'hauria cregut més centralista.

En aquests moments de tensions entre església i govern de l'estat espanyol, un dels elements de discòrdia són les aportacions econòmiques del poder civil. S'han allunyat els temps de l'estat confessional, catòlic per llei, *reserva espiritual*.

Avui ja no es solament l'estat, sinó almenys la gran part de la comunitat catòlica dels Països Catalans, qui defensa la idea que l'església catòlica ha d'autofinançar-se. Un fullet (Germanor) de les diòcesis de la Tarraconense (totes vuit del Principat de Catalunya) destaca que encara depèn la seva subsistència, en un 22'15 per cent, de l'aportació de l'estat. I demana l'ajuda dels creients per tal de ser autosuficient.

No era tan clara la definició pel que fa a l'Arquebisbat de València, que davant el "Dia de l'església diocesana", del passat 18 de novembre, feia la crida a les aportacions econòmiques en trames molt més abstractes (exhortació pastoral i decret del senyor arquebisbe amb motiu del Dia de l'església diocesana 1990).

Dues han estat les sorpreses a l'hora de recollir les dades i xifres sobre els comptes de l'església. En primer lloc, que les quantitats de les quals es parla són, relativament, molt petites.

Els pressupostos globals de la Conferència Episcopal Espanyola per a 1990 són de poc més de 17.000 milions. I això, encara que sembli tant, és molt menys que el d'un ajuntament no gaire gran.

Un portaveu de la Conferència Episcopal va manifestar-nos que, per altra banda, cada diòcesi (bisbat) és absolutament autònoma, també en matèria econòmica. I, consegüentment, hauríem de dirigir-nos a les diòcesis per conèixer-ne les xifres respectives.

APORTACIÓ ESTATAL

No ha estat gens fàcil, per contra, obte-

nir les dades de l'aportació de l'estat a l'església. Enviats per la Secretaria d'Estat d'Hisenda al Ministeri d'Afers Socials, en aquest últim hem pogut obtenir només el percentatge sobre el 0'52 per cent de l'"impost social" de les declaracions de la renda, que els contribuents han decidit destinar a l'església i als afers socials.

En el conjunt de l'estat, el primer any, un 35'11 per cent de les declaracions anaven expressament destinades a l'església i un 11'85% a "d'altres fins d'interès social". La majoria absoluta, però, es va abstenir (un 53%), la qual cosa significava que el 68'85% anava a la segona de les partides.

El segon any (declaració del 88, feta el 1989), el 45'73% dels declarants ho feien en favor de l'església; el 20'45 preferien "altres fins d'interès social" i els abstencionistes baixaven al 40'73%.

Com que la mateixa ministra Matilde Fernández declarava que per a aquest capítol el seu ministeri disposava de 7.897 milions de pessetes, cal concloure que, per la via de la declaració de la renda, els ciutadans de l'estat van destinar a l'església uns 5.500 milions de pessetes.

La part d'aquesta xifra aportada pels contribuents dels Països Catalans es pot veure en el quadre núm. 1.

L'estat, però, ha estat donant a l'església bastant més d'aquests 5.500 milions. Un acord bilateral garantia transitòriament, pel que fa als anys 88, 89 i 90 (que es traduïen al 89, 90, 91 en la pràctica) una quantitat igual a la lliurada abans que aparegués el famós 0'5%, i que era de més de 15.000 milions.

El temor de l'església, manifestat per un portaveu de l'Arquebisbat de Barcelona és que, per als anys successius, el compromís signat per l'estat parla d'una xifra "similar" i ja no "igual".

El pressupost de la Conferència Episcopal per al proper any, 1991, és de 319.546.496, amb un dèficit previst de nou milions i mig.

El "fons comú interdiocesà" té, però,

una previsió sense cap dèficit ni superàvit, de 17.162 milions.

Gran part d'aquesta xifra (15.260 milions) és l'aportació de l'estat.

La distribució de les despeses previstes reserva al conjunt de l'església de l'estat, al papat i a les esglésies del Tercer Món poc més de 3.000 milions. La resta, uns 14.000, van a parar a les diòcesis que, per la seva part i dels ingressos propis, envien també fons a la Conferència.

Pel que fa a les diòcesis dels Països Catalans i el flux econòmic del fons interdiocesà, els recollim al quadre número 2.

Cal destacar, però, que són extraordinàriament més importants les quantitats rebudes per cada diòcesi que no les envia des al fons interdiocesà. En algun cas (Menorca) la proporció és d'un a deu.

ELS BISBATS DE CATALUNYA

Els vuit bisbats de la Tarraconense (província religiosa que coincideix més o menys amb la Comunitat Autònoma de Catalunya) van tenir un moviment econòmic l'any 89 (últim consolidat) de 8.252 milions.

Les tres fonts principals d'ingressos van ser les col·lectes, donatius i altres aportacions dels fidels (3.967'62 milions), les de la Conferència Episcopal (1.663'46) i els ingressos per serveis (992'35 milions), als quals cal afegir-ne 726'92 més de préstecs i ingressos extraordinaris.

Les compres i despeses ordinàries van sumar un total de 6.803'15 milions, als quals s'afegeixen per devolució de préstecs, adquisició i millorament de patrimoni 872'15 milions, i 577'25 milions més de quantitats aplicades a pagaments pendents o que resulten de dèficit (vegeu el quadre núm. 3).

Entre les diòcesis de Barcelona, Girona, Lleida, Solsona, Tarragona, Tortosa, Urgell i Vic, les dades varien molt significativament.

Renunciem a fer un detall de cada una

Només el 45'73% dels ciutadans declaren en favor de l'església.

RAFA GIL

L'església es revolta

L'enfrentament ja públic entre l'església i l'estat no ha sorprès l'opinió pública ciutadana. L'espoleta del conflicte ha estat la campanya del govern en favor de l'ús i *gaudi* del preservatiu. En aquest punt, l'església, a remolc de la intransigent postura del papa Joan Pau II, va publicar un dur document sobre la moral col·lectiva, el qual representa una absoluta desqualificació de les maneres laïcistes de l'administració socialista.

Ja ha passat el temps en què l'església s'estimava més mesclar-se amb el poder temporal per influir en les decisions dels seus màxims representants. Durant segles, aquest sistema els va funcionar a la perfecció i els límits entre els poders civil i eclesiàstic sovint es difuminaven i no se sabia ben bé qui manava: el papa o el rei.

Obviant els abusos comesos pel homes de la sotana, la veritat és que les societats humanes sotmeses a una visió religiosa de la realitat es van estructurar en *orde eclesiàstic* i tota la vida política, so-

cial i econòmica es tamisava, *urbi et orbi*, a través de la trona, del confessionari o de l'altar, quan no del poltre de tortura i la foguera. Nombroses guerres de *religió* acompanyen la història de les societats modernes i serveixen d'exemple dolorós del protagonisme, a vegades decisiu, de l'església en el seu desenvolupament.

Avui enfrontada amb duresa a les democràcies de tall liberal que mantenen el principi del respecte a la llibertat de pensament i acció, dins de lleis democràtiques, l'església ha obert el seu particular cofre dels dimonis per a qüestionar determinades iniciatives d'un govern que, com a mínim, està legitimat pels vots dels ciutadans.

Tot això fa olor a ranci, a cera de sagristia i a tenebrisme d'Edat Mitjana que ja es creia superat. Els conductors de l'església catòlica s'han tancat en els seus dogmes i han tornat a eixamplar la fossa que els separa de la societat real. És una llàstima.

José Miguel García Mateache

de les vuit, que faria d'aquest resum una relació encara més *indigesta* de xifres.

Sí que pot resultar interessant saber que el nivell d'autofinançament de cada bisbat és el següent:

Barcelona: 84'62%
 Girona: 70'01%
 Lleida: 70'83%
 Solsona: 60'51%
 Tarragona: 73'78%
 Tortosa: 56'48%
 Urgell: 54'51%
 Vic: 74'12%

¿VIURE COM UN RECTOR?

El portaveu de l'arquebisbat de Barcelona va dir a EL TEMPS que els pressupostos relativament curts de l'església estan justificats per la immensa quantitat de "voluntaris", creients que aporten la seva feina i esforç en forma de treball desinteressat i no remunerat. I també, a les percepcions "de subsistència" del clero.

La vella expressió de "viure com un rector" no sembla avui aplicable a la generalitat dels preveres. És ben cert que una part important tenen ingressos privats, sigui de bens propis, sigui de treballs al marge de l'apostolat i "cura de fidels" (en-

senyament, música, etc.).

Però, els que viuen exclusivament del *sou* de l'església no es pot dir que tinguin una situació privilegiada. La quantitat mitjana mensual (inclosa la proporció d'*extres* i les cotitzacions a la seguretat social) és de 63.688 pessetes, o 764.265 pessetes a l'any.

A la Tarraconense hi ha en aquests moments 902 preveres que atenen 4.165.739 persones.

Tampoc no permet massa luxes la retribució d'un bisbe (que rep directament de la Conferència Episcopal) i que és d'unes 130.000 pessetes al mes, apenes el que cobra un regidor d'Ajuntament mitjà, un obrer especialitzat, un tècnic de nivell no gaire elevat.

La quantitat destinada per la Conferència per al total dels bisbes de l'estat és de 118.638.000 pessetes, el que representa 1.825.200 pessetes anuals per cada un dels 65 bisbats; però tothom sap que a gran part de les diòcesis hi ha més d'un bisbe, amb un altre o altres *auxiliars*.

MALLORCA

A les Illes i al País Valencià no hi ha una centralització de dades, com és el cas de la Tarraconense i les dificultats per a obtenir els comptes són majors, per la dispersió de les fonts (a cada diòcesis) i, fins i tot, la falta d'uns serveis d'informació, que en el cas de València es vol crear en un proper futur.

Miquel Payeras, el nostre delegat a les Illes, ha obtingut del bisbat de Mallorca el següent balanç que correspon, com els del Principat, al 1989:

Ingressos:

Recaptació del "Dia de l'església Diocesana": 11.132.178
Aportació de la Conferència Episcopal: 196.000.000
Aportació de les parròquies: 8.000.000
TOTAL: 215.132.178

Despeses:

Personal: 133.358.580
Edificis i instal·lacions: 31.464.214
Funcionament i activitats pastorals: 14.490.725
Ajudes a parròquies: 25.984.470
TOTAL: 205.297.989

Els deutes del bisbat són de 58.557.482 pessetes i el de les parròquies de 99.045.209.

VALÈNCIA

El balanç de l'Arquebisbat de València, també del 1989, és de 643.993 milions, equilibrats ingressos i despeses, de la se-

REPARTIMENT DEL 0'52 DE L'IRPF

Any 1987 (pagat el 1988)

	Església	Altres finalitats	En blanc
ESTAT	35'11%	11'85%	53'04%
CATALUNYA	29'55	15'38	59'67
ILLES	37'25	14'3	48'45
PAÍS VALENCIÀ	32'34	13'22	54'44

Any 1988 (pagat el 1989)

ESTAT	39'08	20'45	40'47
CATALUNYA	29'09	33'66	37'25
ILLES	41'24	15'38	43'38
PAÍS VALENCIÀ	36'88	19'41	43'71

Participació i aportació de les diòcesis dels Països Catalans al Fons Comú de la Conferència Episcopal (previst per a 1991)

DIÒCESIS	REP	APORTA
Barcelona	610.995.527	243.400.544
Girona	194.822.571	34.022.227
Lleida	119.727.238	14.025.068
Solsona	98.551.929	5.913.222
Tarragona	128.432.004	19.713.600
Urgell	101.517.364	7.939.315
Vic	163.327.271	17.878.110
València	612.636.110	122.437.379
Sogorb-Castelló	137.023.062	17.854.549
Oriola-Alacant	197.549.507	55.485.831
Mallorca	198.858.512	38.985.041
Menorca	44.267.157	4.003.320
Eivissa	41.288.252	3.856.800

Moviment econòmic consolidat dels bisbats de la Tarraconense (Principat) el 1989 (en milions de pessetes)

INGRESSOS		%
Per serveis	992'35	13'19
Rendes immobiliàries	180'43	2'40
Ingressos financers	385'64	5'12
Subvencions	336'13	4'47
Aportació de la Conferència Episcopal	1.663'46	22'40
Col·lectes, donatius, etc.	3.967'62	52'72
Préstecs i ingressos extraordinaris	726'92	8'81
TOTAL	8.252'55	100
DESPESES		
Compres	430'19	6'32
Personal	2.349'73	34'54
Seguretat social	278'47	4'09
Despeses financeres	93'76	1'38
Despeses de conservació, treballs i serveis exteriors	1.187'49	17'46
Despeses de funcionament i accions pastorals i socials	1.654'83	24'32
Aportacions a altres esglésies (locals, catalanes, espanyola i universal)	808'68	11'89
Devolució de préstecs, adquisició i millora d'elements patrimonials	872'15	11'36
Quantitats aplicades a pagaments pendents o que resulten de dèficits	577'25	
TOTAL	8.252'55	100

güent manera:

Ingressos:

Serveis i arrendaments: 6.485.606
Del fons comú diocesà: 45.095.525
De col·lectes, donatius i altres ajudes: 22.461.193
De la Conferència Episcopal: 569.951.298
TOTAL: 643.993.617

Despeses:

Personal (clero): 427.297.773
(Seglars): 23.551.354

Despeses financeres i tributs: 1.126.076
Activitats pastorals i funcionament habitual: 66.688.700
Seminaris i centres de formació: 80.669.092
Ajudes a parròquies més necessitades: 19.458.925
Amortitzacions i provisions: 25.201.697
TOTAL: 643.993.617
Com a resum, podem dir que, tot i que

L'església encara està supeditada a les subvencions estatals.

RAFA GIL

les xifres –totals o detallades– no són equiparables a les d'altres institucions de caràcter civil, per més petites, l'església, en el marc de l'estat espanyol, encara està supeditada en gran mesura a les subvencions estatals que li concedeix el govern.

La separació econòmica entre església i estat comportaria per a la primera, a hores d'ara, una inviabilitat, tot i que els esforços que es fan i que, en el cas de Barcelona i altres bisbats del Principat de Catalunya, van apropant la data de l'autofinançament pels creients.

Finalment, cal fer un aclariment: aquestes xifres es refereixen només a la part de l'església que en diuen "clero secular", és a dir, la que depèn directament dels bisbes i de l'Organització bisbal i arquebisbal de l'estat espanyol.

Més difícil seria (si fos possible) fer els comptes territorialitzats dels ordes religiosos (frases, monjos, monges, etc.), o de la *Prelatura personal* de l'Opus Dei.

Robert Petit

DES DEL RETIRO

Solchaga s'embeina tot un cadastre

A vegades els governs democràtics calculen malament un moviment polític o administratiu i la pressió social i política els obliga a empassar-se'l i a desdir-se. El pas següent sol ser la dimissió del màxim responsable de la relliscada, que deixa la iniciativa en mans d'un nou gestor no cremat per l'afer. Aquí no, aquí el mateix ministre (o secretari d'estat) que ha encallat l'assumpte de la revisió del cadastre, haurà de tirar endavant una reforma fiscal, una nova política pressupostària, les conseqüències de la unió econòmica europea, les derivacions de la crisi del Golf Pèrsic, el que queda del diàleg social, etc. Costa d'imaginar que un mateix ministre pugui manejar tots aquests assumptes, però costa molt més si es tracta d'un ministre que en

un moment determinat s'ha quedat sense suport polític, sense gens ni mica de suport polític. Que s'ha quedat tot sol, en companyia només dels seus leials del ministeri.

Solchaga pot argumentar que el fons de l'operació, és a dir la revaloració del cadastre, no canvia, que solament s'ajorna un any, i és veritat que a un país que no ha tingut mai un cadastre decent, no li passarà res per tirar un any més en aquestes condicions. Però en política les coses són com són, i la realitat és que s'ha palesat un espantós aïllament del ministre Solchaga, fins i tot per part dels qui l'havien sostingut sempre, a contracor però sempre, en les decisions del govern. Alfonso Guerra no s'ha vist compromès aquesta vegada per una gestió administrativa del departament

de finances, que el consell de ministres no havia assumit com a acord corporatiu. I s'ha agafat a aquesta subtil distinció per desmarcar el PSOE del daltabaix que s'acostava. Però tampoc no ha volgut empènyer més per evitar que la seva estratègia anti-solchaguista es confongui amb la de l'oposició conservadora, que òbviament es mou per raons diferents. I en aquesta ocasió ho ha fet la mar de bé.

Els altres perdedors són els ajuntaments. Primer perquè poc o molt hi perden peles, i segons perquè d'aquí a les eleccions municipals es trobaran amb el tema fiscal entre cames perquè la gent està escamada. L'oposició per la seva banda, no deixarà escapar la presa així com així.

Allà on mana donarà la culpa de la pastarada al govern central i amb tota la raó, i allà on manen els socialistes hauran d'assumir la cantada de Solchaga per solidaritat de partit. En qualsevol cas, atenció al debat sobre política fiscal que s'acosta, l'IRPF, la llei de Patrimoni, els nous impostos municipals, o l'IVA, perquè segurament serà el gran tema polític durant els pròxims mesos. I tant de bo sigui una lliçó per un ministeri que, mani qui mani, sovint ha tingut raó en el fons de la qüestió i gairebé mai en les formes. En un país tan sensibilitzat en el problema dels impostos, els diners s'han de demanar com a mínim amb un "sisplau".

Josep M. Sanmartí